

Datum
2025-11-03

Ärendenr
MSB 2025:10643

Ert datum
2025-08-08

Er referens
Fö2025/01190

Enheten för personalförsörjning och
samhällsplanering (KC-UT-PS)
Pernilla Hultén
010-240 4151
Pernilla.Hulten@msb.se

Regeringskansliet
Förvarsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret, SOU 2025:86

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) välkomnar förslagen i betänkandet. Utifrån det allvarliga säkerhetspolitiska läget är det särskilt angeläget att förslag som rör ökade möjligheter för det militära försvaret att skapa en långsiktigt hållbar och ändamålsenlig personalförsörjning genomförs.

MSB:s remissvar avgränsas till delar där MSB har tillägg eller perspektiv till utredningens förslag.

MSB:s övergripande perspektiv på utredningen

Utredningen om personalförsörjningen av det militära försvaret har gjort ett viktigt arbete och lyfter ett antal förslag för att stärka det militära försvaret. Det kommer att få vissa konsekvenser för såväl arbetsgivare som för det civila försvaret i stort när fler behöver utbildas och övas, möjligheterna till uttag för beredskapstjänstgöring föreslås öka liksom andra åtgärder som syftar till att tillgängliggöra förstärkningsresurser av olika slag. MSB ser att det civila försvaret behöver fokusera på att förutse och hantera de konsekvenser som uppstår, och att ett starkt civilt försvar gynnar det militära försvaret både direkt (ifråga om stöd) och indirekt (genom att samhället fortsätter att fungera). Arbetet med att identifiera de mer långsiktiga konsekvenserna kommer MSB att bedriva tillsammans med de närmast berörda aktörerna inom civilt försvar.

MSB vill särskilt lyfta fram:

- MSB stödjer förslag som medför att personalförsörjningen av det militära försvaret stärks. Det får dock konsekvenser för det civila försvaret som innebär ett ökat behov av nationell analys, inriktning och prioriteringar. Myndigheten för civilt försvar behöver därför, tillsammans med centrala aktörer i beredskapssystemet, skapa former för att kunna hantera konsekvenserna av ökande behov av kompetens inom Förvarsmakten.
- Det är bra med ökad tydlighet kring vad som ska trumfa, det vill säga vilka verktyg och behov som är överordnade andra, när det gäller olika personalkategorier.

- Med ökad dragningsrätt för det militära försvaret blir disponibilitetskontrollerna viktigare för att konstatera och hantera personalbortfallen inom det civila försvaret. Det gäller också välfungerande processer för att hantera intressekonflikter, så att individer tjänstgör där de gör bäst nytta inom totalförsvaret.
- Det är bra att ersättningen till totalförsvarspliktiga föreslås höjas. MSB ser dock att det finns möjlighet att ytterligare belysa ersättningsfrågorna, eftersom det finns stora skillnader mellan exempelvis en kortare fredstida repetitionsutbildning och långvarig krigstjänstgöring.

Särskilda synpunkter angående civilplikten

Civilplikten är en särskild fråga som utredningen lyfter, där Försvarsmakten ser behov av att bland annat krigsplacera civil personal med civilplikt när de slutar sin anställning. Det förutsätter att områdena där civilplikt får fullgöras utökas. Förslag är att krigsplacera personal som slutar sin anställning hos Försvarsmakten med civilplikt efter annan utredning (det vill säga utan mönstring och lång grundutbildning).

Här anser MSB att det är viktigt att beakta grundprinciperna för frivillighet och plikt, och bedöma olika alternativ för personalförstärkning innan man väljer pliktverktyget. Civilplikt som verktyg är heller inte lämpat för alla typer av uppgifter. Begränsningar finns eftersom civilplikt är mycket ingripande för individen, med skyldigheter i såväl fredstid som vid höjd beredskap och krig. Att med civilplikt knyta alla civilanställda som slutar till Försvarsmaktens krigsorganisation kan även påverka rekryteringsmöjligheterna för den personalkategorin. Som Förvarsberedningen konstaterade så följer ett stort ansvar med plikten, och vi måste värna det faktum att plikten är mycket mera accepterad i Sverige än i en del andra länder.

MSB vill också lyfta vikten av ett välfungerande system för medinflytande för civilpliktiga. MSB delar utredningens förslag att det bör finnas ett värnpliktsråd och ett civilpliktsråd. Inledningsvis ser dock MSB det som mest ändamålsenligt att det organiseras inom ett gemensamt Pliktråd, till dess att utbildningsvolymerna har gått upp tillräckligt mycket för att separera civilpliktsrådet.